

Møte torsdag den 8. november kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 11):

1. Redegjørelse av statsministeren om situasjonen etter terrorangrepene mot USA
2. Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å gjeninnføre norsk grensekontroll mot Schengen (Dokument nr. 8:9 (2001-2002))
3. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Møre og Romsdal fylke: Ola T. Heggem

For Troms fylke: Leif Christian Johansen

Representanten Magnhild Meltveit Kleppa vil fremsette et privat forslag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få setja fram eit privat forslag om at kommunane og fylkeskommunane blir tilførte ekstra midlar for 2001 som følge av auka pensjonskostnader.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Redegjørelse av statsministeren om situasjonen etter terrorangrepene mot USA

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Terroranslagene mot USA den 11. september var en krigserklæring. Det var en krigserklæring mot den internasjonale rettsorden, mot internasjonalt samkvem, mot frie og åpne samfunn, mot toleranse, ja mot selve menneskeverdet.

Vi fordømmer derfor på det sterkeste disse avskyelige handlingene og terroristene som stod bak.

Målet i kampen mot internasjonal terrorisme er klart: Vi må forhindre nye terroranslag, og de ansvarlige for angrepene den 11. september og deres støttespillere må oppspores og stilles til ansvar. En hel verden står bak dette kravet.

Kampen mot terrorisme føres med politiske, diplomatiske, rettslige og finansielle virkemidler. Dessverre er det også nødvendig å bruke militære virkemidler, dette fordi Taliban-regimet ikke har villet samarbeide med det internasjonale samfunn om å stille de ansvarlige for angrepene den 11. september til ansvar, men isteden opptrer som deres støttespillere.

Militære aksjoner betyr alltid etiske dilemmaer, og jeg skjønner folks uro i den forbindelse. Vi står ikke overfor valget mellom et godt og et dårlig alternativ. Men jeg mener at ikke å bruke militære virkemidler for å forhindre nye terroranslag er det dårligste. Konsekvensene er uoverstigelige og kan bli grusomme.

Situasjonen i Afghanistan kaller også på en storstilt humanitær bistand. Nødhjelpsbehovet var stort før krigen

mot terrorisme begynte, men bistanden var relativt liten. Paradoksalt nok har nå denne situasjonen endret seg – de siste ukene har sentrale givreland doblet og tredoblet den humanitære bistanden.

De internasjonale reaksjonene etter den 11. september har vært entydige, klare og samstemte. Det er meget bred støtte til USAs rett til selvforsvar. EU-landene har gitt sin fulle støtte til USA. Russland, Kina, Japan, stillehavslandene og en lang rekke land og organisasjoner har fordømt anslagene og gitt USA sin støtte.

Vi skal særskilt merke oss at Organisasjonen av islamske land har fordømt terroranslagene, og at de arabiske landene på ulike måter bidrar til den internasjonale koalisjonen.

Dagen etter terroranslagene vedtok FNs sikkerhetsråd enstemmig resolusjon 1368. Resolusjonen er historisk. Den slår fast at terroranslagene utgjør en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet og bekrefter USAs rett til individuelt eller kollektivt selvforsvar, i tråd med FN-paktens artikkel 51. USAs militære tiltak er altså fullt ut i tråd med FN-pakten og Sikkerhetsrådets vedtak.

Sikkerhetsrådet fordømte terroraksjonene og påla alle stater å samarbeide for å bringe de ansvarlige og deres støttespillere til ansvar.

Videre har Sikkerhetsrådet i resolusjon 1373 den 28. september fattet vedtak om en rekke tiltak for å hindre finansiering av terrorisme. Også denne resolusjonen er bindende for alle FNs medlemsland.

Gjennom en provisorisk anordning av 5. oktober er sikkerhetsrådsresolusjonen gjennomført i norsk lovgivning. Regjeringen tar sikte på å framlegge lovforslag til avløsning for den provisoriske anordningen.

NATO fordømte umiddelbart terroranslagene og avgav en utvetydig støtteerklæring til USA. NATOs faste råd bekreftet at angrepene er å anse som et angrep på alle alliansens medlemsland. I henhold til Atlanterhavspaktens artikkel 5 er dermed alle alliansens medlemmer forpliktet til å bidra til de nødvendige mottiltak.

For første gang i alliansens historie er den kollektive forsvarsforpliktelsen trådt i kraft. Dette understreker solidariteten mellom de allierte. Det vitner om at artikkel 5-garantien, som har utgjort selve ryggraden i vår egen sikkerhets- og forsvarspolitik i over 50 år, er reell. Den trer i kraft når situasjonen krever det. Det sier seg selv at dette vedtaket er av stor viktighet for vårt eget land.

Det er bred enighet om Norges holdning. Tverrpolitisk enighet gir Regjeringen styrke i en krevende internasjonal situasjon. Regjeringen vil gjøre sitt til å opprettholde denne brede enigheten. Dette er også viktig i lys av vår alliansetilhørighet.

Allerede kort etter terroranslagene stilte vårt land seg fullt ut solidarisk med USA. Tusener av nordmenn gav personlige uttrykk for sin medfølelse og smerte. Vi tilbød samtidig USA bistand til hjelpearbeidet. Tilbudet omfattet åstedsgranskere, katastrofe- og krisepsykiatriske team og lete- og søkehunder for umiddelbar innsetting.

Norge er beredt til å yte konkret støtte til USA, inkludert militære bidrag. Vi er også rede til å delta i NATO-operasjoner dersom USA skulle anmode om alliert støtte.

Norge har allerede stilt militære ressurser til disposisjon. Vi er en del av et intensivt etterretningssamarbeid med USA og innenfor rammen av NATO. Norske mannskaper inngår i NATOs luftbårne overvåkning, som er overført til USA. I tillegg deltar en norsk fregatt i NATOs stående atlantehavsstyrke, som senere vil forsterke nærværet i Middelhavet. En norsk undervannsbåt vil kunne slutte seg til NATOs stående styrke i Middelhavet.

Regjeringen mottok forrige uke en henvendelse fra amerikanske myndigheter om å innlede drøftelser på militært nivå om et eventuelt ytterligere norsk militært bidrag. En tilsvarende anmodning har gått til andre av USAs allierte. Flere allierte har de siste dagene bekjentgjort militære bidrag.

Regjeringen har gitt en positiv og rask tilbakemelding på denne anmodningen. Dette ble meddelt amerikanske myndigheter mandag i forbindelse med utenriksministerens samtaler i Washington.

Regjeringen er innstilt på å være imøtekommende overfor amerikanske anmodninger. Regjeringen tar sikte på så raskt som mulig å etablere fast militær representasjon ved det amerikanske hovedkvarteret i Florida. Drøftelser om et eventuelt norsk bidrag vil fortsette, men så langt tyder ikke disse på noe kvalitativt nytt i forhold til det vi så langt har bidratt med.

Terroristnettverkene vil bare bli brutt ned med en langsiktig og helhetlig tilnærming, i bredest mulig allianse og med et bredt spekter av tiltak, både politiske, rettslige, finansielle, militære og andre. De militære tiltakene er del av en helhetlig strategi, og de er dessverre nødvendige.

De militære operasjonene utløser like fullt debatt. Spørsmålet stilles om de riktige valg er tatt, og om strategien fører fram. Jeg forstår det. Det er en vanskelig situasjon. Dessuten vil det alltid være dype etiske dilemma knyttet til bruk av militær makt. Bruk av militære midler har for meg kun mening når de trengs for å begrense ondskapens – i dette tilfellet terrorismens – konsekvenser.

Vi må ikke glemme at det internasjonale samfunn står overfor en hensynsløs motstander, som nøye og nitidig har planlagt terroranslag for å drepe flest mulig sivile. Det er en motstander som er villig til å utføre de mest grufulle ugjerninger på nytt, og som har ressurser og vilje til det.

Vi må ikke glemme 11. september!

Taliban-regimet i Afghanistan har – til tross for gjentatt oppfordringer – nektet å etterleve bindende vedtak i FNs sikkerhetsråd om å utlevere Osama bin Laden og andre navngitte personer i terroristnettverket al-Qaida. Taliban-regimet var i ukene etter 11. september fortsatt ikke villig til å etterleve FNs og USAs anmodninger og krav, og gav motstridende opplysninger om Osama bin Ladens tilholdssted.

Taliban-regimets helt avvisende holdning til å samarbeide og til å etterleve bindende vedtak fattet av FNs sikkerhetsråd har tvunget det internasjonale samfunnet til tiltak – også militære.

Luftangrepene som finner sted, er rettet mot militære mål og installasjoner som er direkte knyttet til terrorist-

nettverket. Etter det vi nå vet, er betydelige deler av Taliban-regimets militære infrastruktur og viktige terroristleirer uskadeliggjort.

Sivile liv er gått tapt. Ett tapt menneskeliv er ett for mye. Ethvert menneske er umistelig.

Vi må gjøre det vi kan for å unngå at uskyldige rammes. Jeg er trygg på at de land som deltar i operasjonen, gjør det. Utenriksministeren fikk under sin samtale med utenriksminister Powell i Washington tidligere denne uken klare forsikringer om at USA gjør sitt ytterste for å unngå sivile tap.

Etter det som er kjent, er tallet på sivile omkomne som følge av bombeangrepene mot mål i Afghanistan ikke høyt. Skadene på ikke-militære mål er ikke store. Det er også grunn til å stille svært store spørsmål ved troverdigheten i Talibans rapporter om tap av sivile liv. Regimet har systematisk fordreid sannheten både overfor eget folk og det internasjonale samfunn, og er alt annet enn åpent.

Angrepet 11. september rammet USA. Men trusselen er rettet mot verdenssamfunnet, og virkningene rammer alle. Det gjelder også verdensøkonomien, hvor konsekvensene slår inn i velstående og i fattige land. Slik er det i en verden preget av stadig sterkere gjensidig avhengighet.

I tiden etter 11. september har vi sett en styrket erkjennelse over hele verden av at globale trusler må møtes globalt, i bredt samvirke mellom alle nasjoner. Det gjelder terrortrusselen, som det gjelder andre av globaliserings utfordringer.

USA har gått i spissen for å bygge en enestående bred koalisjon. Vi har sett hvordan 11. september styrker viljen til internasjonalt samarbeid. Det er viktig og i tråd med en hovedlinje i vår egen utenrikspolitikk.

Skal vi vinne kampen mot internasjonal terrorisme – og det skal vi – må alt som er mulig gjøres for å holde sammen og utdype den brede internasjonale koalisjonen som er etablert.

Osama bin Laden oppfordrer til krig mellom religioner og mellom verdens folk. Det er en dyster oppfordring – som ikke kan ha noen appell. Det er et budskap fra en sekt som vil forbli isolert fordi den maner til terror og ødeleggelse. En ytterligere bekreftelse på dette er det verbale frontalangrep bin Laden nå har rettet mot årets fredsprisvinner, FN og FNs generalsekretær Kofi Annan.

I debatten etter 11. september er fattigdom og urettferdighet omtalt som en årsak til internasjonal terrorisme. Det er viktig å være presis når det gjelder sammenhengen mellom fattigdom og terror.

Fattigdom og urettferdighet er verdenssamfunnets aller viktigste utfordring. Det var et entydig budskap fra FNs tusenårsforsamling, og det er en ledetråd i langvarig og stor norsk innsats for bistand og utvikling. Denne regjeringen har varslet opptrapping av bistanden.

Håpløse og fornedrende livsvilkår er fattigdommens ansikt. Det kan gi grobunn for desperasjon og vold, og for terror. Men terrorhandlingene vi så 11. september, er noe annet. De hadde sitt opphav i dyp intoleranse og ek-

stremisme og var finansiert av et ressurssterkt internasjonalt nettverk.

Terror er ikke de fattiges stemme.

Kampen mot internasjonal terrorisme er ikke på noen måte rettet mot islam. Den er rettet mot en liten gruppe som, basert på ekstremisme og intoleranse, misbruker denne verdensreligionen for sine formål.

Dialog med islamske trossamfunn og miljøer er viktig for å motvirke ethvert feilaktig inntrykk av at det dreier seg om en konflikt med islam. Jeg er derfor glad for at jeg er invitert til et møte med forsamlingen i World Islamic Mission's moské i Åkebergveien i Oslo i morgen. Jeg vil benytte den anledningen det gir til å styrke toleransen og den gjensidige forståelsen når det gjelder muslimske trossamfunn også i vårt land.

Terroranslagene bekrefter også at vi står overfor et nytt og sammensatt trusselbilde. Vi har fått – og vil få – en debatt om hvordan vi best mulig kan møte denne trusselen. Debatten aktiviserer folk fra universitets- og forskningsmiljøer, media, frivillige organisasjoner, kirkesamfunn og politiske partier. Det er positivt. Regjeringen ønsker en dialog med ulike miljøer om disse spørsmålene.

Mange her hjemme er naturlig nok bekymret for at den afghanske befolkningen må betale prisen for det bin Laden og hans terroristnettverk al-Qaida står bak. Derfor ønsker mange en midlertidig stans i bombeaksjonene nå i fastemåneden ramadan.

FN og hjelpeorganisasjoner opplyser at de militære aksjonene bare i meget begrenset omfang har vanskeliggjort det humanitære hjelpearbeidet.

FNs nødhjelpskoordinator peker på at liten samarbeidsvilje fra Taliban side, plyndring av FN-kontorer og Taliban manglende vilje til å sikre tilgang for humanitære leveranser er de viktigste hindre for det humanitære hjelpearbeidet. På tross av disse vanskelighetene sier FNs nødhjelpskoordinator at det har vært en betydelig økning i de humanitære forsyningene til Afghanistan. Man er nå oppe i leveranser på 1 500 tonn pr. dag av et daglig behov på om lag 1 700 tonn.

Det er ikke gitt at en bombepause vil ha noen vesentlig virkning på de humanitære forsyninger. Men det vil kunne bidra til at bin Laden og Taliban befester sine posisjoner. Dette vil igjen kunne føre til at de militære operasjonene trekker i langdrag.

Bruk av såkalte klasebomber opptar mange. Det er også forståelig. Dette er også Regjeringen opptatt av.

Enkelte typer klasebomber representerer et humanitært problem på grunn av udetonerte eksplosiver. Dette er det bred enighet om blant de fleste vestlige land. Men bruken av klasebomber i Afghanistan har etter våre opplysninger vært begrenset og rettet mot klart identifiserte militære mål.

Denne typen våpen er ikke forbudt etter folkeretten. Men Norge arbeider sammen med andre land for å etablere begrensninger på bruken av enkelte typer klasebomber, særlig når det gjelder selvestruksjon og oppryddingsforpliktelser. Vi vil aktivt følge opp disse spørsmålene i de pågående nedrustningsforhandlinger i Genève.

Siktemålet for vårt arbeid er at det igjen kan gi grunnlag for et forbud mot enkelte typer klasebomber.

Lenge før luftangrepene mot mål i Afghanistan begynte i forrige måned, var over 4 millioner afghanere flyktninger. Hele 5 millioner afghanere var avhengig av nødhjelp fra FN og andre internasjonale organisasjoner. Dette skyldes, som vi vet, mangeårig krig, naturkatastrofer og vanstyre. Før den 11. september stilte det internasjonale samfunn opp med kun en liten del av den humanitære bistanden som var nødvendig.

I dag er denne situasjonen paradoksal nok radikalt forandret. Over de siste ukene har sentrale giverland doblet eller tredoblet den humanitære bistanden til Afghanistan. Det er etter 11. september gitt tilsagn om mer enn 5,4 milliarder kr i humanitær bistand til Afghanistan.

Norge er en av de viktige bidragsyterne. Den humanitære bistanden fra Norge er trappet betydelig opp de senere uker, og totalt 305 mill. kr er i år øremerket Afghanistan. Bistanden blir distribuert gjennom FN, Røde Kors og andre norske frivillige organisasjoner.

Regjeringen vil sikre at Norge fortsatt spiller en sentral rolle på det humanitære område, og at vi gjør det vi kan for å redde liv og avhjelpe nød.

Taliban har siden de grep makten i Afghanistan, tilsliddesatt befolkningens grunnleggende behov og fundamentale menneskerettigheter. Kvinner utsettes for overgrep. Utroskap straffes med døden. Jenter er bannlyst fra skolene fra åtteårsalderen. Vilkårleg tortur og henrettelser er vanlig. Mennesker omkommer og drepes som en direkte følge av regimets politikk. Dette er et av de mest undertrykkende regimer i nyere tid. En bombestans vil ikke føre til at Taliban endrer sin politikk på disse områdene. Tvert imot taler all erfaring for at overgrepene vil fortsette, og at det ikke vil bli lettere å distribuere mat og annen nødhjelp til befolkningen.

Taliban-regimet er isolert og er ikke internasjonalt anerkjent. Det er ikke støttet av noe annet land eller av internasjonale organisasjoner. Det har ikke sete i FN. Regimet er kommet til makten ved voldsbruk, og er ikke representativt for sitt folk. Det er derfor bred internasjonal enighet om at Taliban-regimet bør bort. En bred samlingsregjering må skape stabilitet og økonomisk utvikling i landet.

Den afghanske befolkning må selv ta ansvaret for dette. I en overgangsfase vil imidlertid FN måtte få en sentral rolle. Også Norge er beredt til å støtte opp om dette arbeidet.

Generalsekretærens spesialrepresentant Lakhdar Brahimi leder nå arbeidet med å berede grunnen for et representativt og multi-etnisk styre i Afghanistan.

Det internasjonale samfunn må bidra til langsiktig gjenoppbygging i landet med etableringen av en ny og bred samlingsregjering i Afghanistan. Det vil også måtte omfatte retur og reintegrasjon av millioner av afghanske flyktninger.

Norge vil bidra til en slik utvikling, gjennom vårt medlemskap i Sikkerhetsrådet og vårt formannskap neste år i den internasjonale giverlandsgruppen for Afghanistan.

De grufulle hendelsene i New York viser hvor sårbare våre samfunn er. Vi kan aldri beskytte oss mot enhver form for terrorisme. Men det internasjonale samfunn må gjøre det som er mulig for å hindre at terroristnettverk kan operere internasjonalt.

Samfunnssikkerhet og beredskap er en prioritert oppgave for Regjeringen. Vi vil snarlig legge fram en stortingsmelding om dette.

Jeg vil understreke at terrorfaren i Norge er lav. Vi har ingen indikasjoner på at det planlegges konkrete terroranslag mot Norge. Vi bedømmer faren for bruk av biologiske eller kjemiske stridsmidler som svært liten.

Det er etter 11. september like fullt truffet en rekke tiltak for å sikre nødvendig beredskap og sikkerhet.

Det er etablert et tett samarbeid mellom det sivile samfunn og Forsvaret. Militære enheter og utstyr er også viktige ressurser til støtte for det sivile samfunn.

Politiet har iverksatt tiltak av forberedende og operativ karakter i henhold til sine særskilte terror- og sabotasjeplanverk. Det er også iverksatt skjerpede sikkerhetstiltak for flysikkerhet, tele, post, energi og annen samfunnskritisk virksomhet.

Også på militær side er beredskapen styrket. Det er innkalt mannskaper fra Heimevernet for å ivareta nødvendige vakt- og sikringsoppgaver. Vi har styrket jagerflyberedskapen i Sør-Norge.

Tiltakene som er iverksatt, er av forberedende karakter. Formålet er å gjøre oss beredt for det tilfelle at vi skulle stå overfor en reell trussel. Myndighetene vurderer situasjonen fortløpende, og vi vil om nødvendig iverksette nye tiltak.

Frykt for terror er blitt en del av hverdagen også i vårt land. Jeg forstår godt den uro som gjør seg gjeldende. Men usikkerhet, frykt og maktesløshet vil forsterke virkningene av disse terrorhandlingene. Derfor møter vi situasjonen med en klar holdning og med målrettede tiltak.

Den ytre trusselen må ikke få skape en indre usikkerhet: Vi avlyser en feriereise, vi drar ikke for å besøke venner og slektninger i utlandet, vi søker ikke opplevelsene som ellers ville beriket oss, forskere avlyser kongresser med kolleger, kontakten blir mindre.

Dette er den indre fienden. Internasjonal terrorisme rammer også ved å spre frykt og mismot. Vår alles viktigste innsats er å ikke gi etter for dette.

Kampen mot internasjonal terrorisme vil bli langvarig. Vi vil vinne denne kampen. I en bred koalisjon på tvers av landegrenser og tidligere skillelinjer kan vi legge grunnlaget for internasjonal sikkerhet og stabilitet.

Dette er ikke bare en kamp mot terrorisme. Dette er en kamp for den internasjonale rettsorden, for mellommenneskelig samkvem, for frie og åpne samfunn, for toleranse, ja for selve menneskeverdet.

Presidenten: Presidenten foreslår at statsministerens redegjørelse legges ut til behandling i et senere møte. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 2

Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å gjeninnføre norsk grensekontroll mot Schengen (Dokument nr. 8:9 (2001-2002))

Åslaug Haga (Sp): Dette kan synes litt smått, tatt i betraktning den redegjørelsen vi nettopp har hatt – men dog.

La meg få understreke at Senterpartiet har vært og er mot norsk deltakelse i Schengensamarbeidet. Det er begrunnet i personvern hensyn, flyktning- og asylpolitikken, behov for grensekontroll og Schengen-avtalens integrering i EU. Vi er svært opptatt av at vi ikke skal bygge opp murer rundt Europa. Når vi ikke kan støtte forslaget fra representanten Bastesen, skyldes det at vi ikke kan gå god for den begrunnelsen som gis for gjeninnføring av grensekontrollen. Dette går hovedsakelig på forslaget begrunnelse knyttet til innvandringspolitikken.

Senterpartiet utelukker ikke at vi på et senere tidspunkt og med en annen begrunnelse enn den som gis i Dokument nr. 8-forslaget, vil foreslå norsk utmeldelse av Schengensamarbeidet. Men konklusjonen er at Senterpartiet ikke vil støtte representanten Bastesens forslag.

Ågot Valle (SV): Også SV var og er mot Schengen-avtalen, ut fra tre viktige grunner. For det første ser vi at samarbeidet er en del av bygginga av en union, som vi faktisk sa nei til. Det andre er at vi ser at Schengensamarbeidet, Schengen-avtalen, eller felles flyktning- og asylpolitikk, som dette dreier seg om også, er en måte å bygge opp en mur – en festning – mot den fattige delen av verden på, og vi har sett noen groteske følger av akkurat denne muren. Det tredje er rettssikkerhet og personvernet. Vi advarte mot at kontroll på grensen ville bli erstattet med en enda større og mer omfattende kontroll i landet. Vi advarte også mot at det ville bety registrering i systemene SIS og SIRENE, og jeg vil minne om at tilsynsorganet for nettopp disse slakter rettssikkerheten som følge av den mer vilkårlige registreringa som finnes der.

Vi ser konturene av et «Storebror ser deg»-samfunn, og vi mener – og advarer mot – at det vil gå i motsatt retning av det som var konklusjonen etter Lund-kommisjonen, nemlig at etterretning må underlegges demokratisk kontroll.

SV tar gjerne en omkamp på Schengen-avtalen – vi ønsker å ta en omkamp på Schengen-avtalen. Men hvis det skal skje, må det skje på et mye bredere grunnlag enn dette forslaget, og det må skje på grunnlag av en bredere mobilisering utenfor dette huset. Og så er det sånn at SV, i likhet med Senterpartiet, ikke kan godta den viktigste grunngevinga for dette forslaget, som også Bastesen var inne på da han la det fram, nemlig at vi ikke kan slippe inn terrorister i dette landet – som om de som kommer hit, i hovedsak er terrorister. Det er en mistenkeliggjøring av de som kommer hit, som vi ikke kan godta.

Vår EU-motstand, både når det gjelder motstand mot å bli medlemmer og motstand mot å tilpasse oss til EU, bygger på en solidarisk holdning. Derfor kan heller ikke vi støtte dette forslaget, og vi kommer til å stemme imot det.

Steinar Bastesen (Kp): Vi har nettopp hørt statsministerens redegjørelse for den krigssituasjon Norge befinner seg i. Det burde være en tankevekker for de partiene som nå sier at vi skal ha åpne grenser og fri ferdsel uten grensekontroll til dette landet. Grensekontroll eksisterer ikke i dag. For en fjorten dagers tid siden kom jeg fra Brussel til Gardermoen, og det var ikke en eneste politmann å se. Man kan komme fra hvor som helst i Europa og inn til Norge uten å bli kontrollert.

Vi er i en krigssituasjon. Den siste avsløringen i dagens nyheter var at banksystemet til al-Qaida-terroristene i stor grad baserer seg på kontantoverføringer. Det er avslørt at det også finnes avdelinger her i Norge. Vi opplever at folk her i Oslo og i Norge feirer anslagene mot USA og de to tårnene i World Trade Center, mens vi uttrykker bekymring! Det er situasjonen i Norge i dag. Å snakke om solidaritet, å snakke om åpne grenser for at de fattige skal få strømme inn i landet, blir for meg litt rart. Vi har en situasjon i dette landet der det er en gryende og stigende misnøye med den politikken som føres.

Hva med politiet som skal gjennomføre de lovene vi vedtar her i Stortinget? I dag møter det opp folk på politistasjonene og forlanger politisk asyl. Vi aner ikke hvor de kommer fra. Flerfoldige av dem lyver om sin identitet, de lyver om hvor de kommer fra, og selvfølgelig må politiet etterforske dette. Tidligere kunne man iallfall ved grensekontrollen vise dem tilbake til det landet de kom fra når de åpenbart løy.

I forbindelse med innføringen av Schengen-avtalen har myndighetene vurdert muligheten for å opprette et system for kontroll, en såkalt baklandskontroll. Dette skulle kompensere for grensekontrollen. Men det er mye som tyder på at denne kontrollen ikke er på plass, og den fungerer iallfall ikke.

Grensekontroll trengs for effektivt å kunne bekjempe grenseoverskridende kriminalitet og terrorisme – den situasjonen vi er midt oppe i nå i dag, og som statsministeren har redegjort for. Vi trenger grensekontroll for å hindre at det oppstår et illegalt arbeidsmarked. Det er i dag nettopp avslørt svart omsetning av penger.

Internasjonal solidaritet vises best ved å forebygge og lindre konflikter i verden og å bidra til en mer rettferdig fordeling av ressursene. For å forebygge konflikter i vårt samfunn bør innvandring også være begrenset og kontrollert. Det er altså for å forebygge konflikter. Hovedelementene i kontrollen bør være en åpen grensekontroll foretatt av politiet. Hva slags fordeler har det norske samfunn av at vi har åpne grenser uten kontroll? For meg er det helt ufattelig at vi i en slik situasjon som vi har i dag, fortsatt skal ha åpne grenser.

Det er imidlertid klart at jeg får flertallet i denne salen imot meg når det gjelder dette forslaget. Det oppdaget jeg også når det ikke engang kunne sendes til komitebe-

handling, der de forskjellige partiene skriftlig kan meddele hva de mener om dette problemet. Det tør heller ikke flertallet i Stortinget å ta stilling til. De tør ikke å skrive på papiret hva de virkelig mener, men sørger bare for å få forslaget nedstemt, omtrent uten debatt. Jeg gleder meg imidlertid til å høre den videre argumentasjonen for totalt åpne grenser uten kontroll.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg vil anbefale Fremskrittspartiets representanter å stemme imot forslaget, særlig fordi det stort sett bygger på misforståelser hos forslagsstilleren. For det første refereres en uttalelse fra Oslo politidistrikt som var kjent for Stortinget da Schengensamarbeidet ble godkjent, og er altså ikke noe nytt. Når hr. Bastesen snakker om at man har fått frie og helt åpne grenser, dreier det seg i realiteten om grensen til Sverige. Før Schengensamarbeidet var det over Svinesund ca. 1 pst. som ble kontrollert. Helt siden vi fikk den nordiske passunionen har Norges grense til Sverige og Danmark stort sett vært åpen. Det er ikke mulig å stoppe de falske asylsøkere som strømmer inn over grensen, ved å gå tilbake til situasjonen før Schengen. Det er den indre kontroll i Norge og i Europa som må bedres, og det er den politikken som føres på dette området når det gjelder behandlingen av søknadene, som må strammes radikalt inn. Det håper jeg Regjeringen snart vil ta tak i. Når det nå ser ut til å komme 16 000 asylsøkere i år og muligens enda flere neste år, er det åpenbart at det store flertallet ikke er reelle flyktninger, men folk som ønsker å omgå reglene for vår innvandringsstopp og få opphold i Norge på feilaktig grunnlag.

Det å gå tilbake til den minimale grensekontrollen vi hadde før Schengensamarbeidet kom i gang, vil ikke ha noen betydning eller praktiske virkninger for de begrunnelser som hr. Bastesen fremfører. Det vil ikke ha noen betydning i det hele tatt i virkelighetens verden. Vi må satse på å styrke Schengensamarbeidet, styrke kontrollen i Europa, styrke kampen mot organisert kriminalitet og terror. Å gjøre noe med grensekontrollen som i praksis ble fjernet for lenge, lenge, lenge siden, vil ikke ha noen praktisk betydning i så måte. Vi forstår en del av Bastesens begrunnelser og er enig i dem, men det å gå tilbake til den grensekontrollen som var før Schengensamarbeidet ble satt i gang, har ingen praktisk betydning. Derfor vil jeg anbefale at Fremskrittspartiet stemmer imot forslaget.

Jon Lilletun (KrF): Eg hadde ikkje tenkt å ta ordet, men eg synest ikkje dei påstandane som representanten Bastesen sette fram om kva dette eigentleg dreier seg om, kan stå uimotsagde i denne sal. At det skulle vere slik at Schengen hadde samanheng med statsministerens utgreiing, må eg på det sterkaste ta avstand frå. Når det gjeld dei flya som gjekk mot World Trade Center, hadde det ikkje gått noko betre om Schengen ikkje hadde funnest. Det gjeld likeins dei pengeoverføringane som representanten Bastesen snakkar om, at det òg skjer i Noreg. Det hadde ikkje vore nokon forskjell om vi hadde hatt Schengen eller ikkje.

Eg har respekt for at representanten Bastesen ynskjer ei endring av Schengen-avtalen, og også for dei partia som har argumentert for det. Det er eit fullt legalt standpunkt, sjølvst. Men den typen samanblanding, den typen argumentasjon som representanten Bastesen framførte i dag, må ein i alle fall ta avstand frå frå talarstolen, og det er med dette gjort.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg ber om ordet på grunn av et punkt i det som er berørt. Det er det som viser til uttalelsen fra Oslo politidistrikt, og som helt riktig, som representanten Hagen sa, var kjent for Stortinget. I den sammenheng framførte representanten Bastesen noen synspunkter som jeg har behov for å redegjøre for og kommentere. Det er at Politidirektoratet har sendt ut instruksjer til politiet med ansvar for indre grenser om å prioritere og systematisere politiinnsatsen for å bekjempe både den alminnelige grensekriminaliteten og den illegale innvandringen. Dette er instruksjer som er ment å imøtekomme det behov som Oslo politidistrikt beskrev i den høringsuttalelsen som representanten Bastesen viser til i sitt forslag.

Oddvard Nilsen (H): Det var kanskje unødvendig å ta ordet, men når så mange har gjort det, vil også jeg gjøre det. Jeg vil bare påpeke at argumentasjonen som ligger til grunn for det forslaget som er fremmet knyttet til

hvorfor man skulle endre Schengen-avtalen, er uakseptabel for Høyre. Mitt råd til vår gruppe er selvsagt at vi stemmer mot det forslaget som nå er fremmet i salen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til å votere.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Det skal voteres over forslaget fra Kystpartiet i Dokument nr. 8:9. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre norsk grensekontroll mot Schengen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kystpartiet ble mot 1 stemme ikke bifalt.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 10.55.
